

INVESTIGACIÓN E TRATAMENTO DA INFORMACIÓN

Materia optativa de libre configuración de 2º de ESO

(A impartición da materia realizarase no espazo da Biblioteca Escolar do centro)

1. Obxectivos:

- A formación do alumnado en COMPETENCIA INFORMACIONAL, a alfabetización mediática e informacional (AMI) que abrangue o coñecemento de toda a tipoloxía de medios de comunicación e outros provedores de información, como bibliotecas, arquivos, museos e internet, independentemente das tecnoloxías empregadas. Esta competencia aparece supeditada, na vixente normativa, á competencia dixital, e involucra un complexo grupo de destrezas, coñecementos e actitudes imprescindibles para se desenvolver na sociedade da información e, a unha escala máis próxima, nas prácticas académicas máis comúns.
- O coñecemento, as actitudes e a suma de habilidades necesarias para saber cando e que información é necesaria, onde e como obter esa información, como avaliala criticamente e organizala logo de atopala, e como usala de xeito ético.
- A aprendizaxe, o desenvolvemento do pensamento crítico e das destrezas de comprensión que cubran e superen as fronteiras profesionais e educativas. Inclúe o tratamento de todos os tipos de fontes: orais, impresas e dixitais.
- A experiencia con programas de traballo coa información ou ligada ás prácticas metodolóxicas activas ou de traballo por proxectos, que implican a consulta de fontes informativas diversas, fóra do libro de texto.
- O coñecemento da biblioteca, do seu funcionamento e recursos xa que logo é o espazo educativo natural para o traballo coa información, xa

que ofrece oportunidades de aprendizaxe con recursos impresos e dixitais, presentes ou accesibles a través da rede.

2. Metodoloxía de traballo:

A *metodoloxía de proxectos* resulta a máis acaída para garantir o tratamento de todos os contidos previstos e a adquisición dos estándares de avaliación propostos no currículo da materia, pois requiren a identificación dunha necesidade informativa, a planificación e a distribución de tarefas entre os membros dun grupo, a realización de pequenas investigacións e tarefas integradas de cara á elaboración dun produto final que cómpre comunicar. Os *traballos de investigación de carácter interdisciplinar*, que responden á metodoloxía de proxectos ou problemas, enfrontan o alumnado a situacións de contacto coa información para as que debe desenvolver coñecementos, habilidades e actitudes complexas. Traballar neste tipo de proxectos axudaralles non só a adquirir habilidades de uso, tratamento e produción de información: permitiralles construír o seu coñecemento e adquirir competencia de aprender a aprender, entre outras. É por isto que se recomenda o tratamento dos contidos propostos a partir dun tópico, un problema ou a necesidade de coñecer, comprender e comunicar as súas descubertas, sobre unha situación do seu contexto máis próximo ou doutras realidades ás que pode acceder o alumnado. O proceso de xestión da información (procura, recuperación, análise, tratamento, comunicación e aplicación) pode alcanzar diferentes niveis de complexidade que deberán adaptarse á situación informativa que se deseñe e ao nivel competencial do alumnado.

3. As competencias clave:

O desenvolvemento curricular desta materia recolle criterios e estándares de avaliación que responden a varias competencias clave do actual currículo. A competencia en comunicación lingüística, a competencia dixital, a competencia de aprender a aprender e o sentido de iniciativa e espírito emprendedor son as máis beneficiadas. Pero tamén axuda a desenvolver as competencias sociais e cívicas, e a de conciencia e expresións culturais. Un tratamento interdisciplinar destes contidos beneficiará a adquisición de todas e as competencias clave.

4. Os contidos:

1º BLOQUE: "A biblioteca, punto de acceso á cultura impresa e dixital", supón un achegamento á biblioteca escolar do centro (e a outras bibliotecas) e ás súas posibilidades para acceder a textos informativos de diversa índole, cunha primeira aproximación á tipoloxía de fontes que se poden consultar e á maneira de facelo de xeito eficaz e con recoñecemento dos dereitos de autoría.

- ✓ A biblioteca como espazo de acceso á información.
- ✓ As bibliotecas como espazos culturais.
- ✓ Recursos informativos: fontes orais, recursos físicos e virtuais.
- ✓ Estratexias de procura eficaz.
- ✓ Dereitos de autoría.

2º BLOQUE: "Fontes informativas. Localización e selección", procura afondar nas estratexias de procura de información en fontes impresas ou dixitais, e en documentos de formato e contido diverso, con atención ás características de internet como medio de información.

- ✓ Recursos físicos. Sistemas estandarizados de organización da biblioteca.
- ✓ Procuras no catálogo informatizado da biblioteca escolar.
- ✓ Recursos dixitais. Internet como fonte de información.
- ✓ Necesidade dun plan de procura de información. Palabras clave e outras estratexias de procura. Motores de procura.
- ✓ Espazos web e redes sociais como plataformas de comunicación e información.
- ✓ Beneficios e riscos da rede. Dereito de privacidade.
- ✓ Fiabilidade dos espazos web.
- ✓ Internet e as creacións colectivas: Galipedia, Wikipedia, etc.
- ✓ Valoración da información recollida na rede

3º BLOQUE: "Organizarse para investigar", revisa os primeiros pasos da elaboración dun traballo de investigación, nos que a planificación, a formulación de preguntas e a recuperación dos coñecementos previos son esenciais.

- ✓ Procesos de investigación.
- ✓ Planificación dun proxecto de investigación.
- ✓ Traballo en grupo.
- ✓ Preparación da procura informativa.
- ✓ Recuperación dos coñecementos previos e definición de obxectivos de procura.

4º BLOQUE: "Procura e tratamento da información", afonda na necesidade de análise e valoración da información que se recolle, así como na compilación das fontes consultadas para o seu recoñecemento posterior.

- ✓ Necesidades informativas, fontes de información e procesos de procura, valoración e selección de información.
- ✓ Análise e comprensión da información atopada.
- ✓ Interpretación e valoración da información atopada.
- ✓ Proceso da información: extracción e síntese.
- ✓ Citas e referencias.

5º BLOQUE: "Xeración de contidos e comunicación", aborda a reelaboración da información, un proceso no que cómpre sintetizar e estruturar a información, e personalizar en produtos orixinais, impresos, audiovisuais ou dixitais o coñecemento adquirido para unha comunicación eficaz. Recolle tamén este bloque aspectos relacionados coa avaliación do proceso realizado e a transferencia deste coñecemento á vida persoal, académica ou social do alumnado.

- ✓ Organización e reelaboración da información.
- ✓ Estruturación da información recollida mediante gráficos, diagramas, etc.
- ✓ Reelaboración e personalización da información.

- ✓ Presentación dos produtos informativos propios. Pautas para a presentación de traballos escritos.
- ✓ Elaboración de materiais de apoio ás presentacións orais.
- ✓ Citas e referencias nos traballos informativos (artigos, monografías, presentacións, produtos audiovisuais, etc.).
- ✓ Tratamento e edición de produtos dixitais (presentacións, vídeos, etc.).
- ✓ Características dos textos dixitais eficaces.
- ✓ Exposicións orais dos traballos realizados. Escoita atenta e respecto polo traballo das demais persoas.
- ✓ Avaliación e aplicación das aprendizaxes realizadas a través dos traballos de investigación á vida persoal, académica e social.

5. Instrumentos de avaliación:

- Realización dun proxecto documental, traballo de investigación coa organización en grupos colaborativos e heteroxéneos, un proxecto trimestral.
- Desenvolvemento de tarefas parciais relativas a cada un dos bloques de contido do currículo que resulten acaídas para a avaliación da evolución da aprendizaxe da materia.
- Elaboración dun portfolio persoal (dixital) que amose o seguimento da materia.

Dado que o proceso de avaliación é continuo, terase en conta, á hora de avaliar ao alumnado, o seu rendemento diario nas aulas. Valorarase positivamente a súa boa actitude, a súa capacidade de traballo e a súa participación activa no desenvolvemento das clases, así como todo tipo de iniciativas que complementen as actividades propias do curso.

Valorarase igualmente a capacidade expresiva á hora de transmitir os coñecementos adquiridos.

6. Criterios de cualificación:

- Avaliarase a resolución dun problema ou á realización dun produto, textual ou audiovisual, como resposta a unha necesidade de información.
- Avaliarase a adquisición dos contidos da materia, a evolución e progreso do alumnado no desenvolvemento práctico dos mesmos.
- Avaliaranse as distintas entregas de tarefas propostas na aula.
- Avaliarase o correcto desenvolvemento dos roles e da participación equitativa nas tarefas do grupo colaborativo, a valoración con criterio e respecto do traballo dos compañeiros e compañeiras do grupo xa que logo todos e todas os compoñentes do grupo recibirán a mesma cualificación.

Ponderación:

O portfolio e tarefas parciais realizadas na aula: 25%

O proxecto colaborativo trimestral: 50 %

O desenvolvemento dos roles e prácticas do grupo colaborativo: 20%.

A corrección lingüística, expresividade, capacidades expositivas nas producións e no uso da lingua oral e escrita: 5%

As avaliacións realizaránse mediante rúbricas de cualificación.

Para a superación da avaliación a alumnado debe obter 5 puntos na cualificación.

A avaliación das competencias clave está integrada na avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado, na medida en que ser competente supón mobilizar os coñecementos, as destrezas, as actitudes e os valores para dar resposta ás situación expostas, dotar de funcionalidade as aprendizaxes e aplicar o que se aprende desde una formulación integradora.

7. Contidos mínimos:

- Utilizar a biblioteca do centro para cubrir necesidades de lectura e de información e na procura de recursos informativos para os seus traballos individuais e grupais.

- Diferenciar os documentos informativos en función do seu contido. Acudir ás fontes orais de referencia no seu contorno máis próximo para determinadas necesidades informativas. Acceder de forma autónoma a contidos audiovisuais, presenciais ou virtuais.
- Distinguir as ideas principais das secundarias nos documentos consultados. Recuperar de forma eficaz contido informativo dos recursos dixitais.
- Identificar os códigos da CDU polos que están organizados os fondos. Recuperar facilmente os documentos que precisa. Procurar no catálogo informatizado da biblioteca escolar.
- Usar internet de xeito autónomo para resolver necesidades de información. Utilizar internet valorando as características deste medio en relación a aspectos como a permanencia, a fiabilidade, a veracidade, a organización, a selección, a gratuidade, a dispoñibilidade, a autoría, etc.
- Empregar as creacións colectivas en internet: Wikipedia, Galipedia, etc. Valoración da información recollida na rede. Avaliar de forma crítica a información recollida e contrastar información en distintas fontes. Comparar a información recollida en distintas fontes informativas na rede.
- Identificar os obxectivos do traballo de investigación e as súas fases. Planificación dun proxecto de investigación. Planificar o proceso de procura e recuperación da información. Elaborar un esquema do traballo que se vaia realizar.
- Traballar en grupo. Organizar o traballo a nivel individual ou grupal, e responsabilizarse das tarefas adxudicadas. escoitar aos integrantes do grupo, garda a quenda de palabra, argumenta as súas opinións e respecta as opinións das outras persoas Contribúe á distribución de tarefas e responsabilízase das que lle corresponden.
- Preparación da procura informativa. Identificar o tema para investigar e os aspectos clave. Formula preguntas sobre o tema sobre o que se vaia investigar. Recuperación dos coñecementos previos e definición de obxectivos de procura. Recuperar os coñecementos previos sobre o tema e definir os aspectos sobre os que precisa informarse. Concreta os conceptos clave que van guiar o traballo de procura de información.
- Seleccionar a información tras valorala seguindo uns determinados criterios (pertinencia, veracidade, fiabilidade, etc.). Proceso da

información: extracción e síntese. Extraer a información precisa, en función dos obxectivos do traballo, de forma sintetizada. Sintetiza a información atopada en función dos obxectivos do traballo

- Presentar os seus traballos segundo unhas pautas consensuadas: paxinación, índice, bibliografía, etc. Citas e referencias. Recoller as fontes consultadas para os efectos de citalas correctamente no produto final. Compilar as fontes consultadas e citaas correctamente.
- Elaborar textos propios mediante un procesador de textos. Elaboración de materiais de apoio ás presentacións orais.. Realizar sinxelas presentacións para amosar o resultado dos seus traballos de investigación. Cita con corrección os libros consultados.
- Participar na presentación oral dos traballos elaborados. Defender con argumentos as opinións propias e respecta o traballo alleo. escoitar con atención as presentacións dos compañeiros e das compañeiras, e valora con argumentos o seu traballo.
- Avaliar, a través dos instrumentos que se lle ofrecen, a súa participación no proceso dun traballo de investigación, individual ou grupal. Identificar e valorar as aprendizaxes realizadas. Valorar con criterio e respecto o traballo das outras persoas.

8. Actividades complementarias e extraescolares:

Participación en faladoiros prácticos impartidos por especialistas (trimestrais) sobre:

A biblioteca escolar e AMI (especialista en bibliotecas escolares).

A Galipedia e a súa edición (Adrian Estévez).

O galego.eu (Anxo González Guerra e Victoria Ogando).

9. Atención a diversidade:

A propia metodoloxía empregada baseada en proxectos de traballo converterase na mellor ferramenta de atención á diversidade. A devandita metodoloxía permitiranos adaptarnos ás necesidades do noso alumnado ofrecéndolle diferentes tarefas e responsabilidades segundo as súas características. Basearemos o traballo na técnica de aprendizaxe cooperativo

onde o obxectivo último será a inclusión de todo o alumnado. Levaranse a cabo medidas de reforzo educativo por parte do profesor/-a naqueles casos que sexa necesario.